

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مبانی و روش آموزش قرآن در دوره ابتدایی

ویژه مراکز تربیت معلّم رشته ابتدایی،
کلیه معلّمان دوره ابتدایی و
دوره‌های ضمن خدمت

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه ریزی و تألیف کتاب های درسی

نام کتاب : مبانی و روش آموزش قرآن در دوره ابتدایی - ۶۰۱۱

مؤلفان : ابوالفضل انوشه پور، الهه ستوده، غلام عباس سرشور خراسانی، سید مهدی سیف، سید حامد ملکوتی،

رضا نباتی و مسعود وکیل

با همکاری : محمد قدوسی

ناظر محتوایی : حمیدرضا شرف بیانی

ویراستار : محمدکاظم بهنیا

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره کل چاپ و توزیع کتاب‌های درسی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۸۸۸۳۱۱۶۱-۹، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶، کدپستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹،

وبسایت : www.chap.sch.ir

صفحه آرا : طرّفه سہائی

ناشر : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران : تهران - کیلومتر ۱۷ جاده مخصوص کرج - خیابان ۶۱ (داروپخش)

تلفن : ۴۴۹۸۵۱۶۱-۵، دورنگار : ۴۴۹۸۵۱۶۰، صندوق پستی : ۱۳۹-۳۷۵۱۵

چاپخانه : شرکت چاپ و نشر کتاب‌های درسی ایران «سهامی خاص»

سال انتشار و نوبت چاپ : چاپ دوم ۱۳۹۱

حق چاپ محفوظ است.

شما ای فرزندان برومند اسلام!
تدریس قرآن در هر رشته‌ای از آن را مد نظر و مقصد اعلای
خود قرار دهید.

امام خمینی (ره)

فهرست

پیش‌گفتار

۱

فعالیت‌های یادگیری

۲۱

بخش اول: کلیات و مبانی آموزش قرآن

فصل اول - جایگاه و تاریخچه آموزش قرآن

۴

مکتب‌خانه

۵

مساجد

۶

مدارس و دانشگاه‌ها

۶

جلسات قرآن

۷

خانواده

۸

آموزش قرآن کریم در نظام آموزش و پرورش

۸

تاریخچه آموزش قرآن در آموزش و پرورش

۸

فصل دوم - کاستی‌ها و ضرورت‌ها در

آموزش قرآن

۱۱

کاستی در حوزه اهداف

۱۲

کاستی‌ها در روش‌های آموزش

۱۳

ضرورت تربیت نیروی انسانی کارآمد

۱۳

ابهام در اهداف و روش‌های ارزش‌یابی

۱۴

درس قرآن

۱۴

وجود نگاه فوق برنامه به درس قرآن

۱۴

ضرورت نظارت بر اجرای کامل برنامه

۱۵

آموزش قرآن

۱۵

ضرورت استفاده از رسانه‌ها و مواد آموزشی

۱۵

ضرورت استفاده از قرآن کامل

۱۵

استفاده از رسم الخط مناسب در آموزش قرآن

۱۶

فعالیت‌های یادگیری

۱۶

فصل سوم - فلسفه آموزش قرآن در

آموزش و پرورش

۱۷

جامعیت آموزش قرآن

۱۹

سواد قرآنی

۱۹

اجزای اصلی سواد قرآنی

۲۰

رویکرد برنامه درسی قرآن

۲۱

فصل چهارم - اصول حاکم بر برنامه درسی

۲۲

آموزش قرآن

فصل پنجم - اهداف آموزش قرآن در

۲۷

دوره ابتدایی

۲۸

اهداف کلی آموزش قرآن در دوره ابتدایی

۲۸

اهداف آموزش قرآن در پایه اول ابتدایی

۲۸

اهداف آموزش قرآن در پایه دوم ابتدایی

۳۰

اهداف آموزش قرآن در پایه سوم ابتدایی

۳۰

اهداف آموزش قرآن در پایه چهارم ابتدایی

۳۱

اهداف آموزش قرآن در پایه پنجم ابتدایی

۳۱

فعالیت یادگیری

جدول اهداف آموزش قرآن در دوره

۳۲

ابتدایی

۳۲

جدول وسعت و توالی مفاهیم و مهارت‌های

۳۴

آموزش قرآن دوره ابتدایی

فصل ششم - تعریف، اهمیت و جایگاه

۳۵

اجزای آموزش قرآن

معرفی اجزای آموزش قرآن دوره

۳۷

ابتدایی

۳۷

خواندن قرآن کریم

۴۲

پیام قرآنی

۴۴

داستان‌های قرآنی

درک معنای ترکیب‌ها و عبارت‌های ساده

۴۶

قرآن

۴۶

فعالیت‌های یادگیری

فصل هفتم - نقش رسم الخط در آموزش

۴۷

روخوانی قرآن

۴۹

جمع‌آوری متن قرآن کریم

۹۳	الف - وسایل آموزشی
۱۰۰	ب - وسایل کمک آموزشی
۱۰۳	فعالیت‌های یادگیری

فصل دوازدهم - نقش نهادهای مختلف جامعه

در توسعه فرهنگ

۱۰۴	آموزش قرآن
۱۰۵	الف - بخش‌های داخل آموزش و پرورش
۱۰۸	ب - بخش‌های خارج از آموزش و پرورش
۱۰۹	فعالیت‌های یادگیری

بخش دوم : روش تدریس

فصل اول - روش تدریس روخوانی قرآن

۱۱۱	فوائد استفاده از لوحه آموزش قرآن
۱۱۲	چگونگی اشاره صحیح به بخش‌های کلمات
۱۱۳	روش تدریس صامت و مصوت
۱۱۷	روش تدریس حرف ساکن
۱۱۹	روش تدریس حرف دارای تشدید
۱۲۰	روش تدریس حروف ناخوانا
۱۲۳	روش تدریس «الف» بعد از «واو» آخر
۱۲۶	انواع حروف ناخوانا
۱۲۷	روش تدریس نمادهای خاص رسم الخط قرآن
۱۲۸	الف کوچک (ا)
۱۲۸	تنوین
۱۲۹	کاف بی سر کج (ك)
۱۳۱	«تا» گرد (ة)
۱۳۱	«واو» و «یا» ی کوچک (هـ و ی)
۱۳۲	همزه (ء)
۱۳۴	حروف مقطعه
	تنوین قبل از ساکن یا تشدید
۱۳۵	(التقاء ساکنین)
۱۳۶	علامت مدّ

	رسم المصحف (شیوه کتابت اولیه قرآن کریم)
۴۹	رسم الاملاء
۵۰	تفاوت رسم المصحف با رسم الاملاء
۵۰	علامت گذاری خط قرآن
۵۱	رسم الخط‌های معاصر
۵۲	رسم الخط آموزشی
۵۵	فعالیت‌های یادگیری

فصل هشتم - مبانی روش آموزش قرآن

در دوره ابتدایی

۵۶	آموزش مؤثر چیست؟
۵۷	مبانی روش آموزش روخوانی و روان خوانی
۶۱	مبانی روش آموزش قرائت قرآن کریم
۶۹	مبانی روش آموزش پیام قرآنی
۷۱	مبانی روش آموزش درک معنای عبارات و آیات ساده قرآن کریم
۷۱	مبانی روش تدریس داستان‌های قرآن
۷۲	فعالیت‌های یادگیری

فصل نهم - مبانی ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی

۷۸	آزمون در قرآن کریم
۷۹	ویژگی‌های امتحان الهی
۸۰	ارزش‌یابی کمی و کیفی (توصیفی)
۸۵	اصول ارزش‌یابی در درس قرآن

فصل دهم - ویژگی‌ها و صلاحیت‌های معلمان

در آموزش قرآن

۸۸	صلاحیت‌های عمومی
۹۰	صلاحیت‌های تخصصی (حرفه‌ای)
۹۱	فعالیت یادگیری

فصل یازدهم - رسانه‌های آموزشی

و کمک آموزشی

۹۲	
----	--

۱۶۹ فعالیت یادگیری

فصل هفتم - الگوی تدریس یک درس کامل از هر پایه تحصیلی و بررسی کتاب‌های درسی آموزش قرآن دوره ابتدایی

الگوی تدریس یک درس کامل از پایه اول ابتدایی

الگوی تدریس یک درس کامل از پایه دوم ابتدایی

الگوی تدریس یک درس کامل از پایه سوم ابتدایی

الگوی تدریس یک درس کامل از پایه چهارم ابتدایی

الگوی تدریس یک درس کامل از پایه پنجم ابتدایی

بخش سوم : روش ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی

ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی
ارزش‌یابی از موضوعات مختلف آموزش قرآن و سطح انتظار یادگیری در هریک
ارزش‌یابی مستمر و پایانی

پیوست - مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش مربوط به برنامه آموزش قرآن دوره ابتدایی ۲۰۸

منابع

منابع مورد استفاده در تدوین کتاب حاضر

منابع قابل استفاده و مرتبط با موضوع این کتاب

۱۳۷ روش تدریس وقف

۱۳۹ شیوه تلفظ واو ساکن بعد از فتحه

۱۴۰ شیوه تلفظ کسره قبل از « یاء »

۱۴۰ قرآن کامل

۱۴۱ روش تمرین خواندن از روی قرآن کامل

۱۴۴ روش رفع اشکالات روخوانی دانش‌آموزان مهم‌ترین علل بروز مشکلات در

روخوانی قرآن

۱۴۸ فعالیت‌های یادگیری

فصل دوم - روش تدریس قرائت قرآن

۱۵۱ مراحل تدریس قرائت قرآن

۱۵۲ فعالیت‌های یادگیری

فصل سوم - روش تدریس پیام‌های قرآنی

۱۵۵ مراحل تدریس پیام‌های قرآنی

۱۵۶ فعالیت‌های یادگیری

فصل چهارم - روش تدریس درک معنای کلمه‌ها،

ترکیب‌ها و عبارت‌های ساده

قرآنی

۱۵۷ مراحل تدریس کار در کلاس

۱۵۹ فعالیت یادگیری

فصل پنجم - روش تدریس داستان‌های قرآنی

۱۶۱ مراحل داستان‌گویی

۱۶۲ شیوه‌های بیان داستان

۱۶۳ فعالیت یادگیری

فصل ششم - کلاس قرآن، کلاسی جذاب و

با نشاط

۱۶۴ در آموزش روخوانی قرآن

۱۶۸ در آموزش قرائت قرآن

۱۶۸ در آموزش پیام‌های قرآنی

۱۶۹ در آموزش داستان‌های قرآنی

در آموزش درک معنای آیات قرآن کریم

۱۶۹ در پایه‌های بالاتر